

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.K.H. van Viegen (PvdD)

(d.d. 4 juli 2017)

Nummer

3311

Onderwerp

Plannen melkgeitenstal Mijnsheerenland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Er zijn plannen voor een stal met 2000 melkgeiten aan de Provinciale weg N217 tussen Heinenoord Busstation en de kruising bij het Recreatieoord, N217/Vrouwehuisjesweg bij Mijnsheerenland, gemeente Binnenmaas.

Het RIVM concludeert na onderzoek dat bewoners rondom pluimveebedrijven meer kans hebben op klachten aan de luchtwegen. Een vervolgonderzoek wijst uit dat dit ook geldt voor (melk)geitenhouderijen.

Een recent verschenen rapport van het RIVM¹ geeft het volgende aan.

Rondom pluimveehouderijen hebben mensen een grotere kans op een longontsteking. Dit verband is tussen 2009 en 2013 elk jaar te zien. Dit is in 2016 in het hoofdrapport Veehouderij en Gezondheid van Omwonenden (VGO) ook al geconcludeerd, maar een nadere analyse van de gegevens met krachtige statistische technieken bevestigt deze conclusies en onderbouwt ze steviger. Het gaat gemiddeld om ongeveer 119 extra patiënten met longontsteking per jaar per 100.000 mensen in het onderzoeksgebied. Dat komt neer op ongeveer 7,2% extra patiënten. Er zijn sterke aanwijzingen dat fijnstof en componenten ervan mensen gevoeliger maken voor luchtweginfecties. Specifieke ziekteverwekkers afkomstig van dieren kunnen echter niet worden uitgesloten.

Ook rondom geitenhouderijen hebben mensen een grotere kans op longontsteking. Eerder zijn hiervoor al aanwijzingen gevonden, die nu nader onderbouwd zijn over een langere periode. De onderzoekers zien deze toename over alle jaren van 2007 tot en met 2013, dus ook na de Q koortsepidemie, die van 2007 tot en met 2010 plaatsvond. Het aantal extra gevallen van longontsteking in het onderzoeksgebied dat kan worden toegeschreven aan de aanwezigheid van geitenbedrijven is gemiddeld over de jaren 2009-2013 ongeveer 89 patiënten per 100.000 mensen per jaar. Dat komt neer op ongeveer 5,4% extra patiënten. De Q koortsepidemie heeft waarschijnlijk tijdens de vroege jaren bijgedragen aan het verhoogde aantal longontstekingen. Het is echter geen verklaring van het verhoogde risico vanaf 2011. Wat deze toename wel veroorzaakt, is nog onduidelijk.

¹http://www.rivm.nl/Onderwerpen/V/Veehouderij_en_gezondheid/Onderzoek_veehouderij_en_gezondheid_omwonenden_VGO/Rapport_Veehouderij_en_gezondheid_omwonenden_aanvull_ende_studies_2017

Deze uitkomsten blijken uit vervolgonderzoek van Veehouderij en Gezondheid omwonenden (VGO). Het onderzoek bevestigt ook de eerdere conclusie dat mensen met COPD, die in de buurt van veehouderijen wonen, vaker en ernstiger klachten hebben dan mensen die op grotere afstand van veehouderijen wonen.

Uit luchtmetingen in de woonomgeving blijkt dat de concentratie endotoxinen in de lucht toeneemt naarmate de afstand tot een veehouderij kleiner wordt of het aantal veehouderijen in een gebied (de dichtheid) groter wordt. Endotoxinen zijn kleine onderdelen van micro-organismen die luchtwegirritatie en ontstekingsreacties kunnen veroorzaken. Veehouderijsectoren met de hoogste uitstoot van fijnstof, zoals pluimvee- en varkenshouderij, dragen duidelijk bij aan de concentratie van endotoxinen in de leefomgeving. Opvallend is dat ook sectoren van de veehouderij die niet bekendstaan om een hoge uitstoot van stoffen toch substantieel lijken bij te dragen aan de concentratie van endotoxinen in de leefomgeving. Veehouderijen uit deze sectoren zijn in grote aantallen in het VGO-gebied vertegenwoordigd.

1. *Bent u op de hoogte van de plannen om een megastal van 2000 melkgeiten te bouwen aan de N217 in Mijnsheerenland, gemeente Binnenmaas?*

Antwoord

Ja.

2. *Kent u het recent verschenen RIVM rapport 'Veehouderij en gezondheid omwonenden aanvullende studies 2017'?*

Antwoord

Ja.

3. *Welke conclusies trekt u hieruit met betrekking tot het provinciale veehouderijbeleid?*

Antwoord

Het ruimtelijk beleid omtrent geitenhouderij heeft onze aandacht. Bij de vaststelling van de Actualisering 2016 van de Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is het onderwerp intensieve veehouderij aangehouden omdat er nog gesprekken met de sector liepen. Deze zomer wordt het overleg met de sector afgerond. Na de zomer zullen Gedeputeerde Staten een nieuw voorstel voor het ruimtelijk beleid ten aanzien van intensieve veehouderij ter vaststelling voorleggen aan Provinciale Staten. Bij het opstellen van het voorstel wordt ook het RIVM-rapport betrokken.

Vooruitlopend hierop is bij de vaststelling van de Actualisering 2016 geitenhouderij al wel onder de definitie van intensieve veehouderij gebracht. Geiten (en andere dieren) die in gebouwen worden gehouden zonder substantiële weidegang worden op basis van deze definitie gerekend tot intensieve veehouderij. Door deze aanpassing is de nieuwvestiging en uitbreiding van geitenhouderijen reeds ingeperkt. De aanpassing is in januari 2017 in werking getreden.

4. *Is deze melkgeitenhouderij in overeenstemming met de geldende provinciale regelgeving? Kunt u dit nader toelichten?*

Antwoord

Bij de beoordeling of de ontwikkeling binnen de provinciale regelgeving past, dient onderscheid te worden gemaakt tussen het ruimtelijk spoor (Wet ruimtelijke ordening) en het milieuspoor (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht).

Ruimtelijk spoor

Provinciale Staten kunnen op grond van de Wet ruimtelijke ordening regels stellen ten aanzien van de inhoud van bestemmingsplannen, indien provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken. Intensieve veehouderij is door Provinciale Staten benoemd als provinciaal belang en daarom zijn in de Verordening ruimte 2014 regels opgenomen over nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen. De regels hebben ook betrekking op het houden van geiten, voor zover geen substantiële weidegang wordt geboden.

De gemeente Binnenmaas heeft tot 24 juli 2017 een voorontwerp wijzigingsplan ter inzage gelegd. Dit wijzigingsplan is door ons getoetst aan de Verordening ruimte 2014. Het wijzigingsplan maakt de vergroting voor een bouwvlak mogelijk volgens de wijzigingsbevoegdheid uit het bestemmingsplan Landelijk gebied Binnenmaas. De geldende bestemming is overeenkomstig die van het moederplan: 'Agrarisch'. Deze bestemming is gericht op de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf. Grondgebonden agrarische bedrijven zijn binnen de kaders van de verordening toegestaan, maar de definities van het bestemmingsplan Landelijk gebied (vastgesteld voor inwerkingtreding van de verordening) en de Verordening ruimte 2014 verschillen.

Wij hebben een vooroverlegreactie bij de gemeente ingediend op het voorontwerp wijzigingsplan met aanvullende vragen. Op basis van de verordening is uitbreiding van een biologische geitenhouderij mogelijk. Hoewel in de toelichting van het wijzigingsplan is aangegeven dat er sprake is van biologische geitenhouderij, maakt het wijzigingsplan echter onvoldoende duidelijk of wordt voldaan aan de eisen die de verordening op dat punt stelt. Om die reden kan op dit moment nog niet beoordeeld worden of er ten aanzien van deze ontwikkeling sprake is van strijdigheid met het provinciaal beleid.

Milieuspoor

Gedeputeerde Staten zijn op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geen bevoegd gezag voor (melk)veehouderijen in Zuid-Holland. De veehouderijen vallen op grond van de Wabo onder gemeentelijk bevoegd gezag. Dat geldt ook voor deze geitenhouderij; hiervoor is de gemeente Binnenmaas bevoegd gezag. Of er sprake is van vergunningplicht volgt uit het Besluit omgevingsrecht (BOR). Dat is het geval als er meer dan 2000 geiten worden gehouden. De geitenhouderij wil uitbreiden tot 2000 geiten en valt daarmee dus (net) niet onder de vergunningsplicht.

Voor de uitbreiding is wel een melding Activiteitenbesluit vereist. De melding wordt dan getoetst aan het BOR. Overigens is de melding inmiddels voorlopig buiten behandeling gelaten omdat bij de melding nog geen zogenaamd 'vormvrije milieu-effect-notitie' was gevoegd. In een dergelijke notitie moet ook worden ingegaan op de effecten op de volksgezondheid.

5. *Welke mogelijkheden hebt u om te voorkomen dat deze stal er komt in het kader van de volksgezondheid? Bent u bijvoorbeeld bereid om bij de gemeente erop aan te dringen dat deze stal er niet komt en er bij het Rijk op aan te dringen om aanvullende beschermende maatregelen te nemen?*

Antwoord

Zoals hierboven aangegeven is de provincie alleen via het ruimtelijk spoor betrokken bij deze ontwikkeling en niet via het milieuspoor.

Ruimtelijk gezien is de realisatie van een nieuwe stal alleen mogelijk wanneer het plan past binnen de kaders van de Verordening ruimte 2014. Het plan wordt hieraan getoetst en wanneer blijkt dat het plan in strijd is met dit beleidskader, zullen wij hierop ons ruimtelijk instrumentarium inzetten. De Verordening ruimte 2014 stelt alleen regels over nieuwvestiging en uitbreiding van geitenhouderijen en niet over de afstand tot eventuele gevoelige functies. Binnen de kaders van de provinciale verordening is het daarom aan de gemeente Binnenmaas om een nadere afweging te maken op lokaal niveau, waaronder ook het aspect volksgezondheid.

Het is wenselijk dat besluitvorming plaatsvindt op het niveau waar dat het meest efficiënt en doelmatig is. Maatregelen op provinciaal en rijksniveau zijn alleen nodig wanneer de gemeente dit zelf niet op een doelmatige manier kan doen. Dit sluit ook aan bij de doelstellingen van de nieuwe Omgevingswet die in voorbereiding is. De onderzoeken met betrekking tot veehouderij en volksgezondheid hebben onze aandacht. Als de in het RIVM-rapport gesignaleerde nog openstaande vragen zijn beantwoord met vervolgonderzoeken, zullen wij ons beraden op de noodzaak en wenselijkheid van maatregelen en op welk niveau dergelijke maatregelen genomen moeten worden (rijk, provincie of gemeente). Waar nodig zal de provincie in overleg treden met andere bestuurslagen.

6. *Bent u ervan op de hoogte dat in de nabije omgeving van de geplande geitenstal is gevestigd:*
- *kinderdagverblijf op korte afstand (ongeveer 300 meter);*
 - *een recreatieoord met uitgebreide terrassen aan het water met regelmatig 1.500 bezoekers voor een openluchtwembad, speelweide, attractiepark, kinderboerderij op zo'n 400 meter;*
 - *naast het recreatieoord ligt op 400 meter ten zuiden van de locatie een grote aardbeienkwekerij; aardbeien worden veelal ongewassen geconsumeerd.*
 - *en de naastgelegen hockeyclub Hoeksche Waard op ongeveer dezelfde afstand;*
 - *een voetbalvereniging in het dorp op pm 700 meter;*
 - *een in aanbouw zijnd Multifunctioneel Dorpscentrum, Sporthal, basisscholen, gezondheidszaken enz.;*
 - *een snel uitbreidende woonwijk?*

Antwoord

Ja, we zijn op de hoogte dat deze functies in de omgeving van de geitenhouderij aanwezig zijn.

7. *Wat vindt u ervan dat dergelijke verblijven zijn gevestigd in de nabije omgeving van de geplande melkgeitenhouderij (met name de nadelige gevolgen voor de gezondheid van kinderen en ouderen, die bevattelijker voor longontsteking dan volwassenen, en andere omwonenden)?*

Antwoord

Het provinciaal beleid stelt op dit moment geen eisen aan de situering van een geitenhouderij ten opzichte van gevoelige functies. Het onderzoek naar lokale situering van de geitenhouderij is daarom een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De gemeente Binnenmaas heeft op dit punt advies aangevraagd bij de Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J). De gemeente had dit advies vanwege het belang van de volksgezondheid aangevraagd, ook al is dit niet wettelijk verplicht. Uit dit advies blijkt dat er geen belemmeringen zijn voor de geitenhouderij op deze plek vanuit het oogpunt van gezondheid.

Op 16 juni jl. heeft het RIVM een onderzoek over de gezondheidseffecten van veehouderijen gepresenteerd. Op het moment dat het RIVM-onderzoek verscheen lag het plan voor de geitenhouderij in Mijnsheerenland al ter inzage. Het advies van DG&J heeft daardoor geen rekening kunnen houden met het genoemde onderzoek. Het RIVM-onderzoek is daarom niet betrokken bij het besluit om het voorontwerp-wijzigingsplan ter inzage te leggen. Binnenmaas heeft aangegeven het onderzoek bij de verdere afwegingen alsnog te betrekken en hierover nader advies te vragen bij de DG&J.

8. *Deelt u de zorgen van de omwonenden, die inmiddels een petitie zijn gestart tegen de komst van de mega geitenstal? Zo ja, bent u bereid om met hen in gesprek te gaan en hen aan te geven welke (on)mogelijkheden er zijn om de komst van de geitenstal te voorkomen?*

Antwoord

Een gesprek ter verduidelijking van de provinciale bevoegdheden en verantwoordelijkheden en het daaruit voortgekomen beleid omtrent dit thema is mogelijk. Dan kunnen zorgen gedeeld en besproken worden. De lokale situering van functies is, binnen de kaders die door andere overheden worden gesteld, een gemeentelijke aangelegenheid.

9. *Bent u met ons van mening dat de komst van een dergelijke stal ernstige nadelige gevolgen heeft of kan hebben voor de gezondheid van omwonenden en mensen die daar verblijven?*

Antwoord

Zie antwoord 7.

10. *Hoe verhoudt de komst van deze melkgeitenstal tot de extra CO2 uitstoot en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en is de nieuwe melkgeitenstal op grond van de extra uitstoot überhaupt wel verantwoord? Kunt u dit nader toelichten?*

Antwoord

De omgevingsdienst Haaglanden heeft de stikstofeffecten omtrent de ontwikkeling van een geitenhouderij in Mijnsheerenland (gemeente Binnenmaas) getoetst in het kader van het PAS. De uitkomst van de toets was dat de ontwikkelingen konden worden toegestaan in het kader van PAS. De stikstofeffecten passen binnen de ruimte en kaders van het PAS. De Omgevingsdienst heeft derhalve een Verklaring van Geen Bedenkingen afgegeven, waarmee het onderdeel PAS voldoende is getoetst ten behoeve van een omgevingsvergunning en de planologische wijziging.

11. *Bent u met ons van mening dat de komst van een dergelijke megastal niet wenselijk is? Zo nee, waarom niet?*
12. *Bent u bereid om naar aanleiding van het genoemde RIVM rapport de provincie regelgeving aan te scherpen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord op vraag 11 en 12

De ontwikkeling van de geitenhouderij wordt getoetst aan het huidige provinciale beleid. In dat kader is een vooroverlegreactie bij de gemeente ingediend met de vraag een aantal zaken te verduidelijken om te kunnen toetsen of de ontwikkeling al dan niet in overeenstemming is met de Verordening ruimte 2014. Wanneer blijkt dat dat niet het geval is zullen wij ons ruimtelijke instrumentarium hierop inzetten. Indien het ontwerp wijzigingsplan in overeenstemming met het huidige ruimtelijke beleid is, zal daar geen aanleiding voor zijn.

13. *Bent u bereid om naar aanleiding van het genoemde RIVM rapport de provincie regelgeving aan te scherpen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zoals hiervoor aangegeven is - vooruitlopend op de definitieve vaststelling van het beleid ten aanzien van intensieve veehouderij - geitenhouderij al onder de reikwijdte van de definitie van intensieve veehouderij gebracht. Dit is gebeurd bij de vaststelling van de Actualisering 2016 van de VRM die in januari 2017 in werking is getreden. Hierdoor is het beleid ten aanzien van nieuwvestiging en uitbreiding van geitenhouderijen al aangescherpt.

Na de zomer zullen Gedeputeerde Staten een nieuw voorstel voor alle onderdelen van het provinciaal beleid omtrent intensieve veehouderij ter vaststelling voorleggen aan Provinciale Staten. Relevante onderzoeken zoals het aangehaalde rapport van het RIVM zullen hierin worden betrokken.

Den Haag, 29 augustus 2017

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. J.H. de Baas

drs. J. Smit